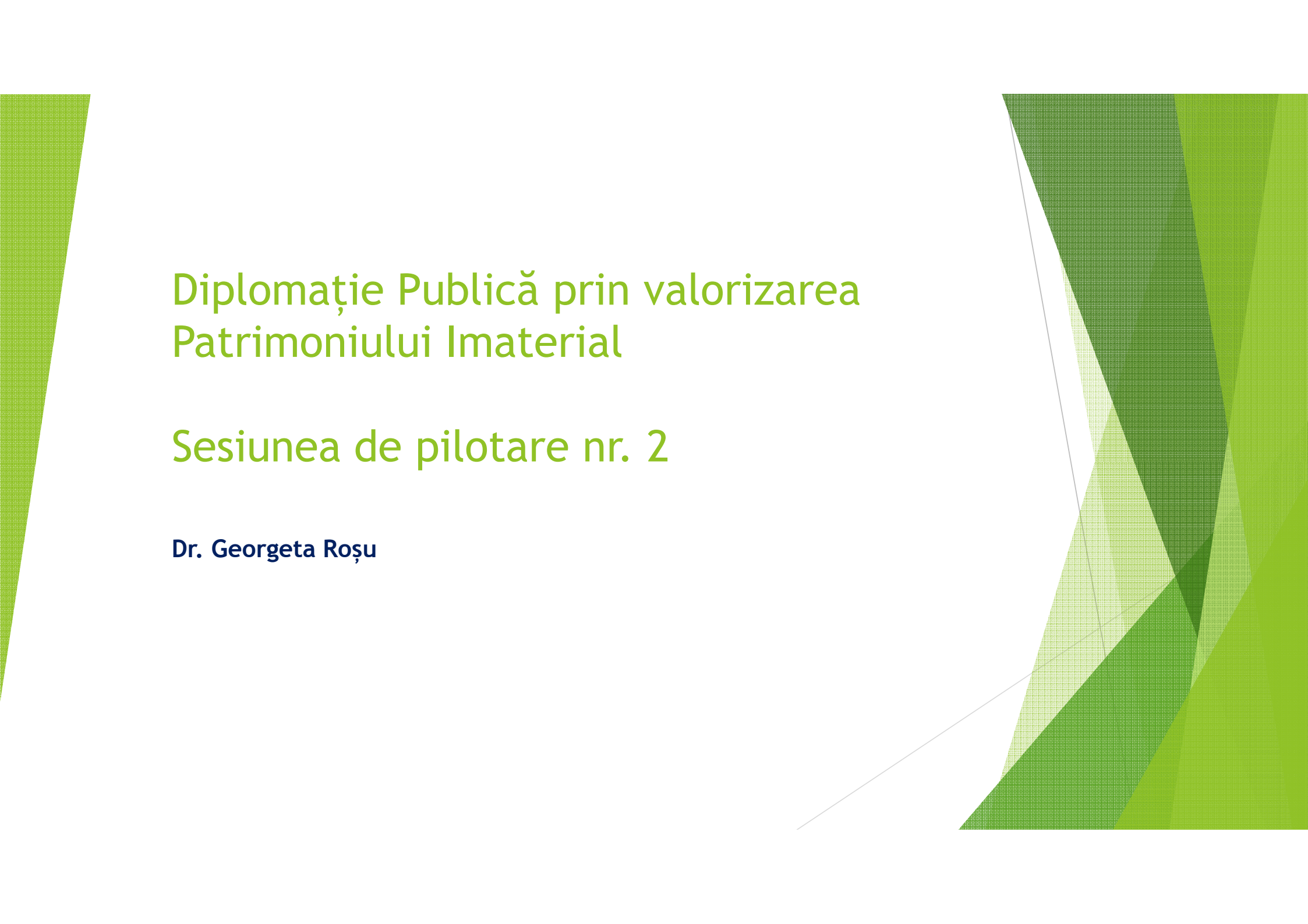


The background of the slide features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.

Diplomație Publică prin valorizarea Patrimoniului Imaterial

Sesiunea de pilotare nr. 2

Dr. Georgeta Roșu

Strategii naționale pentru patrimoniul cultural imaterial

- ▶ ***Strategia Sectorială în domeniul Culturii și Patrimoniului Național pentru perioada 2014 - 2020*** elaborată de Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii în anul 2013
- ▶ **Autori:** Delia Mucică (coordonator), Anda Becuț, Bianca Bălșan, Carmen Croitoru, Pîrvu Ionică, Virgil Nițulescu, Alexandru Oprea
- ▶ **Analiza SWOT pentru sub-domeniul patrimoniului cultural imaterial și stabilirea obiectivelor strategice** elaborată de Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii

Analiza SWOT - Puncte Forte

- ▶ Număr mare de comunități purtătoare de elemente de patrimoniu imaterial
- ▶ Distribuția teritorială relativ echilibrată
- ▶ Existența unei cereri locale constante pentru produse culturale ce încorporează elemente de patrimoniu imaterial
- ▶ Diversitatea mare a formelor de expresie culturală ale diferitelor comunități
- ▶ Existența unui cadru normativ pentru protejarea patrimoniului cultural imaterial
- ▶ Elaborarea reglementărilor secundare și a metodologiilor de aplicare a legislației
- ▶ Constituirea rețelei informatice naționale pentru instituțiile de patrimoniu
- ▶ Includerea unui număr minim de elemente în PMI UNESCO
- ▶ Adoptarea unui program național de salvagardare, protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial și a unor programe similare sprijinite de autoritățile județene
- ▶ Dezvoltarea colaborărilor bilaterale și internaționale în domeniu

Analiza SWOT - Puncte Slabe

- ▶ Greșita înțelegere a definiției patrimoniului cultural imaterial, prin extensia domeniului asupra unor elemente care au aparența patrimoniului imaterial, dar cărora le lipsește valoarea culturală.
- ▶ Lipsa de interes a autorităților publice centrale și locale față de patrimoniul cultural imaterial, în raport cu alte categorii de patrimoniu cultural
- ▶ Insuficienta cunoaștere a cadrului normativ și a programului național de salvagardare, protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial
- ▶ Neintegrarea programului național de salvagardare, protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial cu programele pentru protejarea și punere în valoare a patrimoniului cultural material (mobil și imobil) și a patrimoniului natural atât la nivel național, cât și în plan local
- ▶ Menținerea, în cadrul normativ, a unor prevederi confuze, cu privire la atribuțiile instituțiilor implicate în protejarea patrimoniului cultural imaterial
- ▶ Slaba pregătire profesională a personalului din centrele de cultură
- ▶ Nivelul scăzut de salarizare a personalului de specialitate din domeniu

Analiza SWOT - Oportunități

- ▶ Creșterea interesului, pe plan internațional, pentru bunurile culturale care fac parte din patrimoniul cultural imaterial al umanității
- ▶ Existența unei cereri locale constante pentru produse culturale care materializează patrimoniul cultural imaterial
- ▶ Apariția unui interes economic/comercial, în România, legat de exploatarea elementelor care fac parte din patrimoniul cultural imaterial
- ▶ Implicarea unor instituții publice (muzee și centre de cultură) în activități legate de promovarea patrimoniului cultural imaterial.
- ▶ Existența unui public extrem de numeros pentru evenimentele

Analiza SWOT - Amenințări

- ▶ Dispariția rapidă a bunurilor culturale imateriale care posedă valoare de patrimoniu cultural
- ▶ Subfinanțarea cronică a programelor de protejare a elementelor care fac parte din patrimoniul cultural imaterial și a instituțiilor care au asemenea atribuții de protejare și promovare
- ▶ Finanțarea publică locală a unor evenimente care promovează false valori de patrimoniu
- ▶ Procesul de aculturație care transformă valorile tradiționale
- ▶ Interesul scăzut din partea tinerilor pentru asigurarea continuității elementelor patrimoniului cultural imaterial
- ▶ Lipsa reală a colaborării la nivel de sistem între cultură (care oferă resursa) și turism (care oferă piața) și între cultură (care oferă piața) și educație (care oferă resursa)
- ▶ Infrastructura de acces deficitară către zonele în care se păstrează patrimoniul imaterial în forme puțin alterate
- ▶ Lipsa unei imagini clare a cantității și calității resurselor culturale din patrimoniul imaterial
- ▶ Dispariția treptată a meșteșugurilor tradiționale, din cauza producției industriale ieftine care se răspândește în comunitățile locale
- ▶ Deficiențele sistemului normativ actual privind protecția proprietății intelectuale în raport cu specificul patrimoniului imaterial - situat la confluența dintre protecția drepturilor de autor și protecția proprietății industriale (mărci colective, denumiri de origine controlată, indicații geografice)
- ▶ Nesanționarea contrafacerilor (artizanale, dar mai ales industriale) care produc prejudicii comunităților purtătoare de tradiții
- ▶ Transpunerea nediferențiată a unor reglementări cu consecințe negative asupra practicării unor obiceiuri tradiționale (reglementări din domeniile: protecția consumatorului, siguranța alimentară, regimul juridic al concurenței, fiscalitate, comerț, inclusiv în ceea ce privește formarea profesională și educația pe parcursul întregii vieți)
- ▶ Existența unor constrângeri legislative insuficient articulate cu specificul practicanților tradiționali și, pe cale de consecință, facilitarea activităților și produselor de substituție (cerințe de autorizare similare cu cele aplicabile companiilor medii și mari, cerințe administrative și fiscale similare cu cele aplicabile activităților economice de serie)
- ▶ Vârsta înaintată a purtătorilor de tradiții culturale care ar putea primi titlul de Tezaur Uman Viu
- ▶ Influența negativă a mijloacelor de informare în masă, care propagă false valori, sub eticheta de valori tradiționale

Direcții principale de acțiune pe termen scurt (2014 - 2015) - Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii

- ▶ Modificarea cadrului normativ prin includerea legislației existente în Codul patrimoniului cultural național
- ▶ Susținerea activității de conservare și protejare a culturii tradiționale, inclusiv prin creșterea gradului de încadrare cu personal de specialitate
- ▶ Constituirea cadrului administrativ pentru realizarea efectivă a Registrului național al mărcilor tradiționale distinctive și omologarea acestora;
- ▶ Construirea unui sistem legislativ coerent de protejare a drepturilor asupra comunităților purtătoare a tradițiilor
- ▶ Elaborarea dosarelor pentru înscrierea bunuri culturale imateriale în Lista PMI UNESCO
- ▶ Dezvoltarea unui program de finanțare partenerial pentru susținerea activităților de salvagardare, protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial
- ▶ Realizarea unor programe de dezvoltare locală, cu sprijinul instituțiilor de cultură, care să integreze dimensiunea conservării și transmiterii către generațiile următoare a meșteșugurilor tradiționale și a altor elemente din patrimoniul cultural imaterial național, într-o perspectivă de creștere economică
- ▶ Implicarea comunităților locale în susținerea programelor pentru protejarea patrimoniului cultural imaterial
- ▶ Conceperea în parteneriate inter-sectoriale de proiecte pilot de incubatoare de afaceri pentru artizanii culturali
- ▶ Scutiri de taxe pentru persoanelor declarate Tezaure Umane Vii
- ▶ Continuarea procesului de digitizare a arhivelor de patrimoniu imaterial

Direcții principale de acțiune pe termen mediu (2016 - 2018)

- Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii

- ▶ Inițierea unor proiecte de dezvoltare durabilă, în care să fie elemente din patrimoniul cultural imaterial
- ▶ Continuarea proceselor de descoperire a personalităților care pot primi titlul de Tezaur Uman Viu
- ▶ Susținerea și dezvoltarea parteneriatelor inter-sectoriale pentru dezvoltarea capacităților antreprenoriale ale artizanilor și meșteșugarilor culturali
- ▶ Sprijinirea constituirii de structuri asociative ale membrilor comunităților purtătoare de elemente de patrimoniul imaterial, pentru protejarea drepturilor lor
- ▶ Susținerea și diversificarea parteneriatelor inter-sectoriale pentru realizarea de proiecte-pilot de ucenicie și formare profesională în meșteșugurile și ocupațiile tradiționale
- ▶ Dezvoltarea de proiecte pilot de incubatoare de afaceri pentru artizanii culturali
- ▶ Susținerea activităților de educație culturală și de conștientizare adresate publicului
- ▶ Identificarea unor noi bunuri culturale care să poată fi înscrise în Lista PMI UNESCO
- ▶ Identificarea unor exemple de bună practică în protejarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial care să poată fi înscrise în Lista UNESCO a exemplelor de bune practici
- ▶ Includerea indicatorilor utilizați în cercetarea etno-folclorică în indicatorii statistici naționali
- ▶ Inventarierea produselor și serviciilor tradiționale care pot beneficia de marca produs tradițional, aplicabilă național și european

Direcții principale de acțiune pe termen lung (2018 - 2020) - Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii

- ▶ Actualizarea Programului național de salvagardare, protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial, pe baza experienței acumulate
- ▶ Susținerea și diversificarea proiectelor de conservare și transmitere către generațiile următoare a elementelor din patrimoniul cultural imaterial național
- ▶ Creșterea numărului de certificări de produse tradiționale la nivel național cu 70% față de nivelul din 2011
- ▶ Creșterea numărului de persoane care beneficiază de recunoașterea competențelor profesionale dobândite pe căi informale cu 50% față de anul 2011
- ▶ Acordarea de sprijin pentru funcționarea asociațiilor comunităților purtătoare de patrimoniu imaterial
- ▶ Realizarea de parteneriate cu asociațiile comunităților purtătoare de elemente de patrimoniu imaterial pentru configurarea și diversificarea serviciilor așezămintelor culturale referitoare la cultura tradițională
- ▶ Crearea de parteneriate cu organizații de drept privat în vederea reabilitării și utilizării unor imobile pentru activități dedicate direct patrimoniului imaterial (spații de expunere și de practicare a acestor activități, ateliere, centre de ucenicie și formare profesională)
- ▶ Întărirea capacității de decizie și acțiune la nivel local, în context regional
- ▶ Scăderea disparităților între mediul urban și cel rural
- ▶ Dezvoltarea comunităților multipolare
- ▶ Creșterea coeziunii intra-comunitare, preservarea identităților culturale și dezvoltarea dialogului inter-cultural
- ▶ Maximizarea utilizării resurselor locale, disponibile în cantități mici, care nu pot fi utilizate ca atare în cadrul producției de masă sau industriale

Propunerile României pentru Lista Reprezentativă a Patrimoniului Mondial Imaterial (PMI) UNESCO

Scoarțele populare: dosarul a fost elaborat de acad. Sabina Ispas, dr. Georgeta Roșu, Muzeul Național al Țăranului Român, dr. Doina Ișfănoni, Muzeul Satului, dr. Narcisa Știucă, Universitatea București, și Cătălina Pârvu, consilier, Ministerul Culturii.

Cuvântul “scoarță”, este un termen autohton generalizat pe teritoriul României, care se referă la funcția țesăturii, aceea de a acoperi pereții caselor arhaice, construite din bârne rotunde, cu interstițiile acoperite numai cu mușchi sau cu lut, pentru păstrarea căldurii.

Mărțișorul: Mărțișorul este propus pentru înscrierea pe Lista PMI pentru sesiunea UNESCO din noiembrie, 2015, în cadrul unui dosar multinațional. În cadrul elaborării dosarului, Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Academia Română - România a pus la dispoziția Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial date din arhivă și experți, care au participat activ la cercetările de teren realizate în vederea nominalizării elementului pentru Lista PMI UNESCO.

Tradiția de început de primăvară, transmisă încă din Antichitate, de a confecționa și a purta un șnur împletit din două fire de lână, bumbac sau mătase, unul alb și unul roșu, este caracteristică practicilor culturale asociate zilei de 1 martie. Acest șnur, numit în România „mărțișor”, era făcut de femei și dăruit membrilor comunității, care-l purtau începând cu 1 martie, la gât, la încheietura mâinii, la gleznă, încins peste pântec sau, mai târziu, prins cu un ac în piept.

Ritualul Cucilor (Carnavalul Cucilor) din Brănești: dosarul Carnavalului Cucilor este cel mai recent dosar cultural aflat în lucru, anul finalizării acestuia și depunerii pentru admiterea în cadrul Listei Patrimoniului Imaterial UNESCO fiind cel mai probabil 2016.

Ritualul Cucilor este un obicei de primăvară repertoriat atât în Bulgaria cât și în țara noastră, în sud, în Muntenia și Dobrogea și reprezintă o tradiție din ciclul sărbătorilor pascale, marcând atât începutul anului nou agrar cât și debutul Postului Paștelui. Una dintre localitățile în care obiceiul este viu este comuna Brănești, din județul Ilfov, aici trăind români și etnici bulgari.

Propunerile României pentru Lista Reprezentativă a Patrimoniului Mondial Imaterial (PMI) UNESCO

Procesiunile populare de la Mănăstirea Moisei cu ocazia sărbătorii „Sfânta Mărie Mare”: dosarul de candidatură pentru înscrierea pe Lista PMI al umanității a fost înaintat de România la UNESCO, inițial în 2013, iar ulterior a fost retransmis pentru sesiunea 2015 .

Mersul „în procesie” se practică la marile mănăstiri ortodoxe transilvane, sub influența greco-catolicismului, cum ar fi Rohia, Necula și Bixad, la Adormirea Maicii Domnului, care este și hramul acestor mănăstiri. De asemenea, se organizează procesiuni la Adormirea Maicii Domnului (cinstită foarte mult de poporul român) și la alte mănăstiri românești care au acest hram, cum ar fi Putna, din Bucovina, al cărei metoc a fost și mănăstirea Moisei.

Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc: Dosarul de candidatură pentru Lista PMI UNESCO, Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc, este înscris de România la UNESCO pentru sesiunea 2015. Dosarul a fost elaborat de conf. univ. dr. Paulina Popoiu, director general al Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti” și dr. Doina Ișfănoni, cercetător științific gr. I în cadrul Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”.

Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc (în maghiară Csiksomlyo) este un eveniment confesional (romano-catolic) de anvergură care se desfășoară în localitatea cu același nume, astăzi cartier al orașului Miercurea Ciuc din județul Harghita.

Jocul Fecioresc din România: propus pentru înscrierea pe Lista PMI UNESCO pentru sesiunea 2015 . Dosarul a fost elaborat de dr. Zamfir Dejeu, cercetător științific I la Institutul „Arhiva de folclor a Academiei Române”, filiala Cluj-Napoca și dr. Ioana-Ruxandra Fruntelată, conf. univ. La Departamentul Studii Culturale, Facultatea de Litere, Universitatea din București.

Jocul Fecioresc se practică în principal în Transilvania, unde îl regăsim în toate zonele etnofolclorice: Câmpia Transilvaniei, Valea Someșului, Valea Mureșului, Sudul Transilvaniei, Țara Năsăudului, Maramureș, Țara Oașului, Codru, Bihor, Țara Zarandului, Banat, atât în localitățile rurale, cât și urbane.

Patrimoniul imaterial în relațiile internaționale

- ▶ **Valența interdisciplinară a diplomației culturale:** adună informații din mai multe domenii de cercetare și le transformă în instrumente geopolitice, prin intermediul cărora poate promova interese naționale strategice
- ▶ Patrimoniul cultural imaterial beneficiază de faptul că poate tranzita mai ușor granițele și scoate cu ușurință la iveală confluențele culturale
- ▶ Diplomația culturală are ca scop primordial ***exercitarea influenței culturale a unui stat pe scena internațională prin promovarea, diseminarea și instituționalizarea în afara granițelor a valorilor culturale proprii***
- ▶ Diplomația culturală lucrează la nivel de memorie colectivă, construind artefacte identitare bazate pe elemente de istorie, atropologie și etnografie
- ▶ Construind un plan durabil de acțiune culturală externă, desfășurat pe o perioadă extinsă de timp, un stat își crește influența decizională la nivel global, devenind un lider de opinie și contribuind substanțial la formarea liderilor viitorului
- ▶ Diplomația culturală promovează valorile multi-culturalismului și democrația participativă în detrimentul conflictelor inter-etnice dar și în detrimentul uniformizării culturale
- ▶ Univers geopolitic pluralist, în care cercurile de influență oscilează iar controlul ideologic total este imposibil. Relativitatea rezultată naște dezbateri, provoacă conflicte conceptuale dar ***atenuează posibilele conflicte armate.***

Diplomația culturală în viziunea Parlamentului European

*Comisia pentru Cultură și Educație din cadrul Parlamentului European,
“Raportul referitor la dimensiunile culturale ale acțiunilor externe ale UE”,
noiembrie 2010:*

- ▶ importanța diplomației culturale în promovarea intereselor și valorilor UE în lume, precum și necesitatea ca UE să acționeze în calitate de actor global
- ▶ diplomația culturală trebuie să includă diplomația digitală
- ▶ desemnarea unei persoane în fiecare reprezentanță a UE de peste hotare, responsabilă pentru coordonarea relațiilor și interacțiunilor culturale
- ▶ necesitatea de a adopta o abordare globală în diplomația culturală și rolul culturii în menținerea păcii

Diplomația culturală în viziunea Parlamentului European

În conexiune cu Convenția UNESCO, raportul are următoarele propuneri :

- ▶ solicită Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) să încurajeze țările terțe să dezvolte politici referitoare la cultură și să ratifice Convenția UNESCO
- ▶ reamintește statelor membre angajamentele asumate de acestea față de Convenția UNESCO, care se aplică în egală măsură mediilor digitale
- ▶ solicită o strategie pentru promovarea internațională a activităților și programelor culturale europene
- ▶ solicită o strategie coerentă pentru protecția și promovarea patrimoniului cultural și natural, atât material, cât și imaterial

Diplomația culturală în viziunea MAE Român

- ▶ Ministerul Afacerilor Externe Român prezintă diplomația culturală, alături de diplomația politică și cea economică, drept al treilea pilon al activității diplomatice

Obiectivele principale ale activităților de diplomație culturală sunt :

- ▶ dezvoltarea relațiilor cu celelalte state prin cultură, educație, știință și tehnologie, mass-media, tineret și sport și turism cultural
- ▶ promovarea valorilor culturale românești
- ▶ construirea și consolidarea imaginii/reputației României în străinătate

Pentru atingerea acestor obiective, MAE folosește următoarele instrumente specifice diplomației culturale :

- ▶ Acorduri și Programe de cooperare bilaterală;
- ▶ Colaborarea cu Institutul Cultural Român, cu institutele culturale românești din străinătate și cu institutele/centrele culturale străine din România
- ▶ Relații educaționale bilaterale și studii în România
- ▶ Cooperarea culturală multilaterală și regională

Relația România - Republica Moldova în perspectiva diplomației culturale

- Strategia de diplomatie culturală a României vizează, în primul rând, apropierea și recunoașterea comunităților românești din Republica Moldova, Serbia, Ucraina și Ungaria



Relația România - Republica Moldova în perspectiva diplomației culturale

- ▶ Înlăturarea discursului unionist în favoarea recunoașterii trecutului comun și memoriei colective a celor două popoare
- ▶ România nu manifestă pretenții teritoriale asupra Republicii Moldova dar încurajează apropierea țării de comunitatea europeană
- ▶ România a cultivat vocația pro-europeană a Republicii Moldova, asumându-și un rol de mediator și mentor în relația UE - Republica Moldova
- ▶ Avantaj diplomatic pentru România în fața unei mult mai agresive campanii panslaviste orchestrată de Federația Rusă
- ▶ Patrimoniul cultural imaterial prezintă dovezi concrete că populația din România și Republica Moldova împart un destin comun și împărtășesc segmente importante de memorie colectivă

Relația România - Republica Moldova în perspectiva diplomației culturale

- ▶ Pentru Republica Moldova drumul către UE este netezit de consolidarea relațiilor cu țara noastră, dar riscul apropiării de valorile occidentale se manifestă în declarațiile agresive ale oficialilor de la Moscova
- ▶ Relațiile pe axa România - Republica Moldova - Federația Rusă pot fi transpuse în competiția între UE, reprezentată cultural de România în acest caz și Federația Rusă, care promovează ideea de origine slavă a poporului basarabean și necesitatea ca țara să adere la Uniunea Eurasiatică
- ▶ România promovează patrimoniul cultural imaterial comun cu Republica Moldova ca dovadă a existenței unei memorii colective împărtășite de cele două țări, identități culturale comune și destin geopolitic similar

Relația România - Republica Moldova în perspectiva diplomației culturale

► Evenimente importante pe linia diplomației culturale:

- **29 septembrie 2010**: deschiderea Institutului Cultural Român din Chișinău
- **15 ianuarie 2011**: data la care s-a născut Mihai Eminescu, în România și Republica Moldova este celebrată ca Ziua Națională a Culturii
- **21 februarie 2014**: semnarea noului program de cooperare și asistență între Ministerul Educației Naționale din România și Ministerul Educației din R. Moldova

► Elementele comune de patrimoniu cultural imaterial aflate pe lista Patrimoniului Mondial Imaterial UNESCO:

- 2013: Colindatul de ceată bărbătească (obicei tradițional comun pentru România și Republica Moldova) este admis pe Lista PMI UNESCO
- În curs de acreditare: Tehnicile tradiționale de realizare a scoarței în România și Republica Moldova și „Practicile culturale asociate Zilei de 1 Martie” - Mărțisorul, în România și Republica Moldova

Eșecul instrumentelor de soft-power utilizate de Federația Rusă în spațiul CSI

Federația Rusă în spațiul CSI:

- ▶ Imperialism cultural - panslavism
- ▶ Utilizarea confesiunii religioase creștin ortodoxe ca liant între popoare
- ▶ Promovarea moștenirilor culturale de sorginte slavă ale popoarelor din Estul Europei și Balcani pentru a promova stabilirea unei Uniunii Eurasiatice
- ▶ Utilizează instrumente de soft-power prin mijloace care mai degrabă țin de coerciție
- ▶ Diplomația publică a Federației Ruse, în ciuda resurselor culturale deosebite de care dispune, nu facilitează dezvoltarea partenerilor decât în condiții stricte impuse de Moscova, descurajează incluziunea și promovează excluziunea sau asimilarea forțată a minorităților naționale
- ▶ Eșec de soft-power imens: situația geopolitică actuală din Ucraina și anexarea abuzivă a Crimeei

Uniunea Eurasiatică

- ▶ Uniunea Eurasiatică - structură copiată în bună parte după modelul Uniunii Europene
- ▶ Centrul executiv al Uniunii Eurasiatice se află la Moscova iar Consiliul Economic Suprem Eurasiatic este organismul politic al acestei Uniuni.
- ▶ Deciziile în cadrul Consiliului Economic Suprem Eurasiatic se iau numai prin unanimitate, subliniind existența unui consens doar de fațadă în spatele căruia se află inițiativele impuse și susținute de Guvernul Putin
- ▶ Țările componente sunt, în mare parte, conduse de regimuri dictatoriale

MAP 1



Uniunea Eurasiatică

Conflicte între Federația Rusă și restul țărilor membre în Uniunea Eurasiatică:

- ▶ **Belarusul** - a avut o serie de reacții diplomatice virulente asupra modului autocratic prin care Federația Rusă își impune opiniile
- ▶ **Armenia** - a aderat în speranța că va obține susținere și soluționarea cât mai rapidă a disputei teritoriale cu Azerbaidjan legată de regiunea Nagorno-Karabah
- ▶ **Kazahstan** - refuză să ofere F. Ruse exclusivitatea asupra resurselor naturale de gaz, persistând în a diversifica clientela de state către care distribuie energie
- ▶ **Turkmenistan** - aproximativ la fel de bogați în rezerve de gaze naturale precum Kazahstan, turkmenii au preferat să nu fie implicați în această inițiativă geopolitică, păstrând încă vie în memorie invazia Armatei Roșii și masacrul triburilor turkmene din perioada URSS-ului